

Анастасія КРИСАК

здобувачка освітньо-професійної програми
«Менеджмент», ЗУНУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління
та персоналу ЗУНУ Тамара Попович

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

У сучасному динамічному бізнес-середовищі, де конкуренція зростає з кожним днем, а непередбачувані фактори можуть суттєво впливати на діяльність організації, ефективне управління ризиками стає одним з ключових факторів успіху. Ризик-менеджмент – це «систематичний процес ідентифікації, оцінки, аналізу та управління ризиками, які можуть вплинути на досягнення цілей організації» [1]. Це проактивний підхід, спрямований на мінімізацію негативних наслідків непередбачуваних подій та максимізацію можливостей. Іншими словами, ризик-менеджмент – це мистецтво прийняття обґрунтованих рішень в умовах невизначеності.

Основними цілями ризик-менеджменту є:

- зменшення ймовірності виникнення негативних подій;
- мінімізація потенційних втрат;
- підвищення ефективності прийняття рішень;
- оптимізація використання ресурсів;
- створення конкурентної переваги.

Завдання ризик-менеджменту полягають у всебічному аналізі «потенційних загроз, оцінку їхньої ймовірності та потенційних збитків, а також розробку та впровадження заходів, спрямованих на управління цими ризиками» [2]. Важливою складовою ризик-менеджменту є постійний моніторинг та оновлення інформації про ризики, що дозволяє своєчасно реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища.

Ризик-менеджмент базується на застосуванні ключових

принципів, які забезпечують його системність, проактивність, командну роботу, об'єктивність, гнучкість та постійне вдосконалення [2]. Системність передбачає інтеграцію ризик-менеджменту в усі сфери діяльності організації. Проактивність означає, що ризики необхідно ідентифікувати та оцінювати заздалегідь, а не реагувати на них лише після їх виникнення. Командна робота сприяє залученню до процесу управління ризиками всіх зацікавлених сторін. Об'єктивність забезпечує точну оцінку ризиків на основі фактичних даних. Гнучкість дозволяє адаптувати систему управління ризиками до змін зовнішнього середовища. Постійне вдосконалення сприяє підвищенню ефективності процесу управління ризиками.

Ризик-менеджмент реалізується через створену в організації систему управління ризиками, яка є постійним і циклічним процесом, і включає такі взаємопов'язані етапи управлінських робіт:

1. Ідентифікація ризиків. Це перший і найважливіший етап. Тут ми визначаємо всі можливі загрози, які можуть вплинути на досягнення наших цілей. Це можуть бути як внутрішні фактори (наприклад, помилки персоналу, збої в технологічних процесах), так і зовнішні (економічні кризи, зміни законодавства, природні катаклізми). Для ефективної ідентифікації ризиків можуть використовуватися різні методи, такі як мозковий штурм, SWOT аналіз, експертні оцінки та аналіз минулого досвіду.

2. Оцінка ризиків. Після того, як ризики ідентифіковані, необхідно оцінити їхню ймовірність та потенційні наслідки. Для цього використовують як кількісні методи (наприклад, математичні моделі), так і якісні (експертні оцінки). Отримані дані дозволяють ранжирувати ризики за ступенем їхньої важливості.

3. Аналіз ризиків. На цьому етапі ми вивчаємо взаємозв'язки між різними ризиками. Деякі ризики можуть посилювати один одного, інші – навпаки, зменшувати їхній вплив. Аналіз ризиків дозволяє отримати більш повну картину загального ризикового профілю організації.

4. Розробка стратегій управління ризиками. Після оцінки та аналізу ризиків розробляються конкретні заходи, спрямовані на їх управління. Існує кілька основних стратегій управління ризиками: Уникнення ризику. Якщо ризик надто високий, то можна відмовитися від діяльності, яка пов'язана з цим ризиком.

Зменшення ризику. Впровадження заходів, спрямованих на зниження ймовірності виникнення ризику або зменшення його наслідків.

Передача ризику. Передача ризику третій стороні, наприклад, через страхування.

Прийняття ризику. Свідоме прийняття ризику з розумінням потенційних наслідків.

5. Моніторинг та контроль ризиків. Це останній, але не менш важливий етап. Він передбачає постійний контроль за змінами ризикового профілю організації та ефективністю реалізованих заходів управління ризиками. Регулярний моніторинг дозволяє своєчасно виявляти нові ризики та коригувати стратегії управління. Важливо розуміти, що процес управління ризиками є циклічним. Після реалізації заходів управління ризиками необхідно повернутися до першого етапу – ідентифікації ризиків – для оцінки ефективності вжитих заходів та виявлення нових ризиків.

Таким чином, ризик-менеджмент є невід'ємною частиною успішної діяльності будь-якої організації. Завдяки систематичному підходу до управління ризиками, організації можуть забезпечити свою стабільність, підвищити свою конкурентоспроможність та досягти довгострокових цілей.

Список використаних джерел

1. Ризик-менеджмент чи що таке управління ризиками. URL: <https://edin.ua/rizik-menedzhment-chi-shho-take-upravlinnya-rizikami/>
2. Бутенко В., Байдацький М. Теоретичні основи формування системи управління ризиками на підприємстві. *Економіка та суспільство*. (50). 2023. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-35>